

Jerzy T. Bąbel

Broniszowice, st. V, gm. Bodzechów,
woj. kieleckie

Informator Archeologiczny : badania 26, 9

1992

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Broniszowice, st. V
gm. Bodzechów, woj. kieleckie

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadził dr Jerzy T. Bąbel. Finansowane przez Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko kultury pucharów lejkowatych.

Wykopy objęły przestrzeń 387,5 m². Ich gł. wynosiła 20–40 cm, a w miejscach rowów sondazowych ok. 1 m. Na powierzchni stanowiska oraz w warstwie ornej znaleziono zabytki ceramiczne, krzemienne, kości ludzkie i zwierzęce oraz liczne, różnej wielkości kamienie, z których część pochodzi z obstawy kamiennej, systematycznie niszczonej podczas prac rolniczych. Największe kamienie (granit, wapień, piaskowiec, kwarcyt itp) odkryte w badanej części stanowiska leżały in situ i układały się w 2 ciągi stanowiące konstrukcję grobowca. Miała ona zapewne, sądząc po ukierunkowaniu kamieni oraz rzeźbie terenu, kształt wydłużonego trójkąta o zaokrąglonym krótszym boku. Maksymalna jej szerokość wynosiła 9 m, zaś dł. prawdopodobnie ok. 37 m (wykop objął zaledwie połowę grobowca). Część konstrukcji grobowej została zniszczona przez okop z I wojny światowej oraz przez właściciela pola. Grobowiec miał oś usytuowaną na północny zachód–południowy wschód. Spiczasty? wierzchołek konstrukcji kamiennej ukierunkowany był na północny zachód.

W części wschodniej grobowca odkryto silnie rozwleczony szkielet ludzki, który leżał na konstrukcji kamiennej, częściowo w warstwie ornej. Z zachowanych w układzie anatomicznym kości wynika, że ułożony był pierwotnie wzdłuż osi zachód–wschód, na plecach, w pozycji wyprostowanej, głową na zachód. Fragmenty kości ludzkich odkryto również w innych częściach (np. zachodnich) wykopu.

Na przedłużeniu osi grobowca, w części wschodniej, był ślad śr. ok. 1,5 m po ognisku (popiół, węgle drzewne, polepa). Drugie ognisko o identycznej śr. było w części południowej wykopu. W części północno-zachodniej ukazał się natomiast zarys obiektu (jamy?) o śr. ok. 70 cm.

Pod oranią znajduje się warstwa kulturowa (ciemna gleba) o miąższości 40–60 cm. Występują w niej m.in. różnej wielkości grudy polepy.

W trakcie wykopalisk uzyskano 2110 fragm. naczyń glinianych kultury pucharów lejkowatych (fłasz z kryzą, pucharów, amfor, małych naczynek itp) oraz 2 fragm. ceramiki z XI–XII w.

W eksplorowanych warstwach odkryto 471 artefaktów krzemiennych (surowiec czekoladowy, wołyński, jurajski, narzutowy, pasiasty, świeciechowski) i z czertu: 8 drapaczy, pazur, 6 zgrzebeł, rylec, 2 półtyłczaki, 2 wiórowce, 21 wiórów łuskanych i ich fragm., 15 odłupków łuskanych, 42 łuszczenie, 2 oblupy, rdzeń, świeżak, 233 odłupki, 60 łuszczeń, 43 wióry, wiórki i ich fragm., 29 okruchów. 78,13 % artefaktów jest z krzemienia czekoladowego, 6,37 % z wołyńskiego, 15,5 % z pozostałych surowców. Najwięcej, bo aż 49,47 % jest odłupków i ich fragm., a 12,74 % łuszczeń. W grupie narzędziowej aż 41,18 % stanowią łuszczenie, 20,59 % wióry łuskane i ich fragm. Odkryto również 6 tłuków kamiennych, fragm. płyty szlifierskiej z piaskowca, rozcieracz? z piaskowca, 2 fragm. narzędzi kościanych, gliniany cylindryczny wałek, muszle małży rzecznych oraz kości zwierząt (m.in. konia, krowy, owcy–kozy, świni, jelenia).

W odległości 72 m od centrum wykopów w kierunku północno-zachodnim znajduje się wierzchołek sąsiedniego kopca–nasypu. Na jego powierzchni występują drobne kamienie ze zniszczonej obudowy (kolejnego grobowca?). Między obydwooma obiektami ciągnie się grzbiet lekko wzniesienia. Na jego powierzchni, bliżej st. V, leżą fragm. ceramiki kultury pucharów lejkowatych.

Badania będą kontynuowane.